

Kreditor Innsikt Q3 2023

Hvem må plukke opp regningen?

Rebecca Asplin & Christoffer Steen-Hansen
Credit Behavior

Viser makroindikatorene tøffere tider?

«Winter is coming». Mens mørket senker seg over Norge, tømmes alle lommebøker. Eller – kanskje ikke alle? Svært mange sliter i møtet med høyere inflasjon og renteøkninger. Likevel ser vi ingen «konkursboom» og arbeidsledigheten er fortsatt lav. Inkassotallene viser foreløpig ingen «inkassoboom» og er så langt opp 7% i år. Likevel merker vi at det er tøffere tider for enkelte grupper. Misligholdet er høyest for de yngste, mens de godt etablerte med penger på bok lever omtrent som før. Inkassotallene viser også at den som har én inkassosak gående, gjerne får flere. For foretakene ser vi høyest økning i misligholdet for overnatting- og serveringsbransjen.

+8,5%

Prisen på matvarer

5,7%

Gjennomsnittlig
boliglånsrente inkl. siste
rentehevninger

-0,5%

Konkurser i år
sammenliknet med før
pandemien (2019)

1,8%

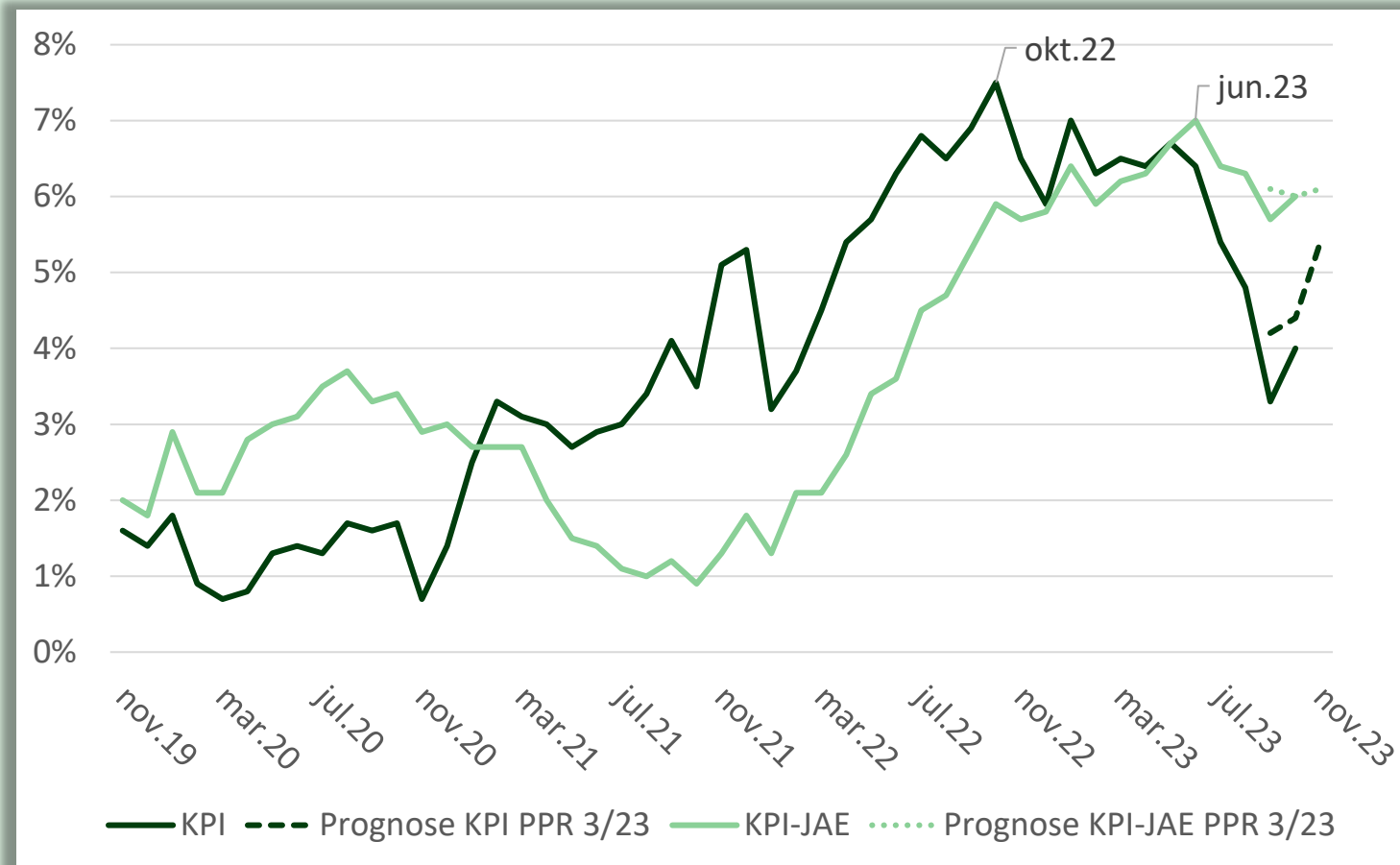
Fortsatt lav
arbeidsledighet

+7%

Antall saker til inkasso for
person- og bedriftskunder

Som forventet øker inflasjonen i oktober

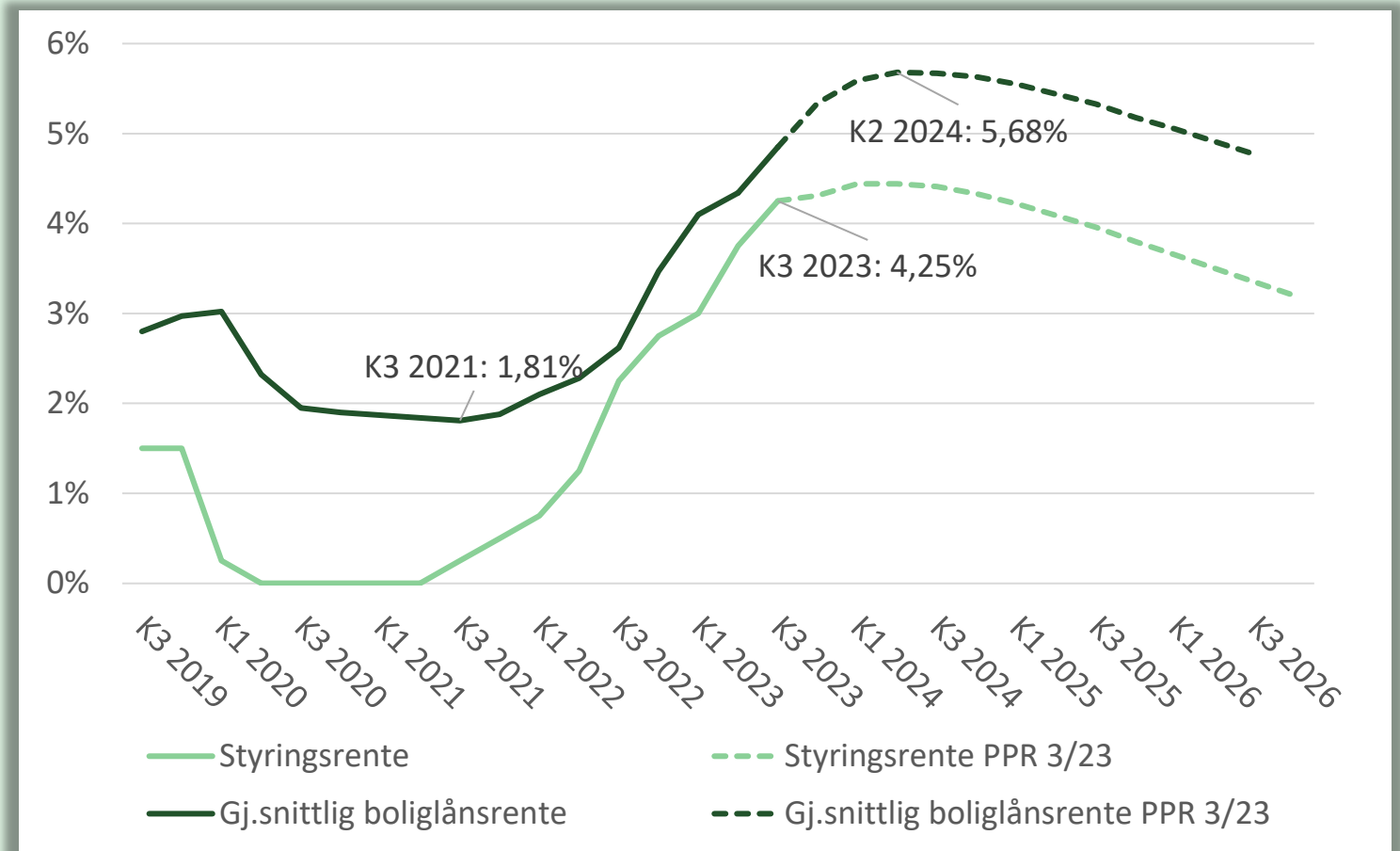

- I oktober endte både inflasjonen (KPI) på 4,0% og kjerneinflasjonen (KPI-JAE) på 6,0%
- Det er oppgangen i strøm- og matvareprisene som bidrar mest til oppgangen
  - Strømprisene steg 18,4% fra sep. til okt. i år, men er fortsatt langt lavere enn i fjor
  - Matvareprisene endte 8,5% høyere i år vs. i fjor
- Norges Bank har gjentatte ganger sagt at prisveksten fortsatt er klart over målet på 2%
- Etter forrige rentemøte vurderte Norges Bank at styringsrenten trolig settes opp i des.
- Videre vurderte de at «dersom vi blir sikrere på at den underliggende prisveksten er på vei ned, kan renten bli holdt i ro, sier sentralbanksjef Ida Wolden Bache»
- Som grafen viser endte KPI-JAE i okt. likt som prognosen som trekker i retning av rentehopp i des.

Renteforventningene er «higher for longer»

- For å nå inflasjonsmålet på 2% har Norges Bank så langt økt styringsrenten til 4,25%
- Et boliglån på 5 MNOK og 30 år nedbetalingstid har siden K3 2021 økt med 11 036 kr i mnd. ved en gj.snittlig boliglånsrente på 5,7%
- Allerede er det også flere med boliglånsrente langt over den gj.snittlige renten
- Et billån på 500K med 10 års nedbetalingstid har i samme periode økt med 1 070 kr i mnd.
- Dette er nok et eks. på at husholdninger med mye gjeld har fått betydelig økte rentekostnader
- Nåværende rentebane (PPR 3/23) setter forventninger om en høy rente over lengre tid
- Selv i 2026 forventes styringsrenten over 3%
- Økte renter svekker husholdningenes kjøpekraft og gir økte finansieringskostnader for bedriftene

På 2 år har mat og lån økt med 15 000 kr i mnd.

Det sier seg selv at dette er enormt krevende for mange

+2 893kr
+20,7%

Matvarer

+1 070kr
(rente 9,19%)

Billån

+11 036 kr
(rente: 5,7 %)

Boliglån

Husholdning med
2 voksne og 3 barn

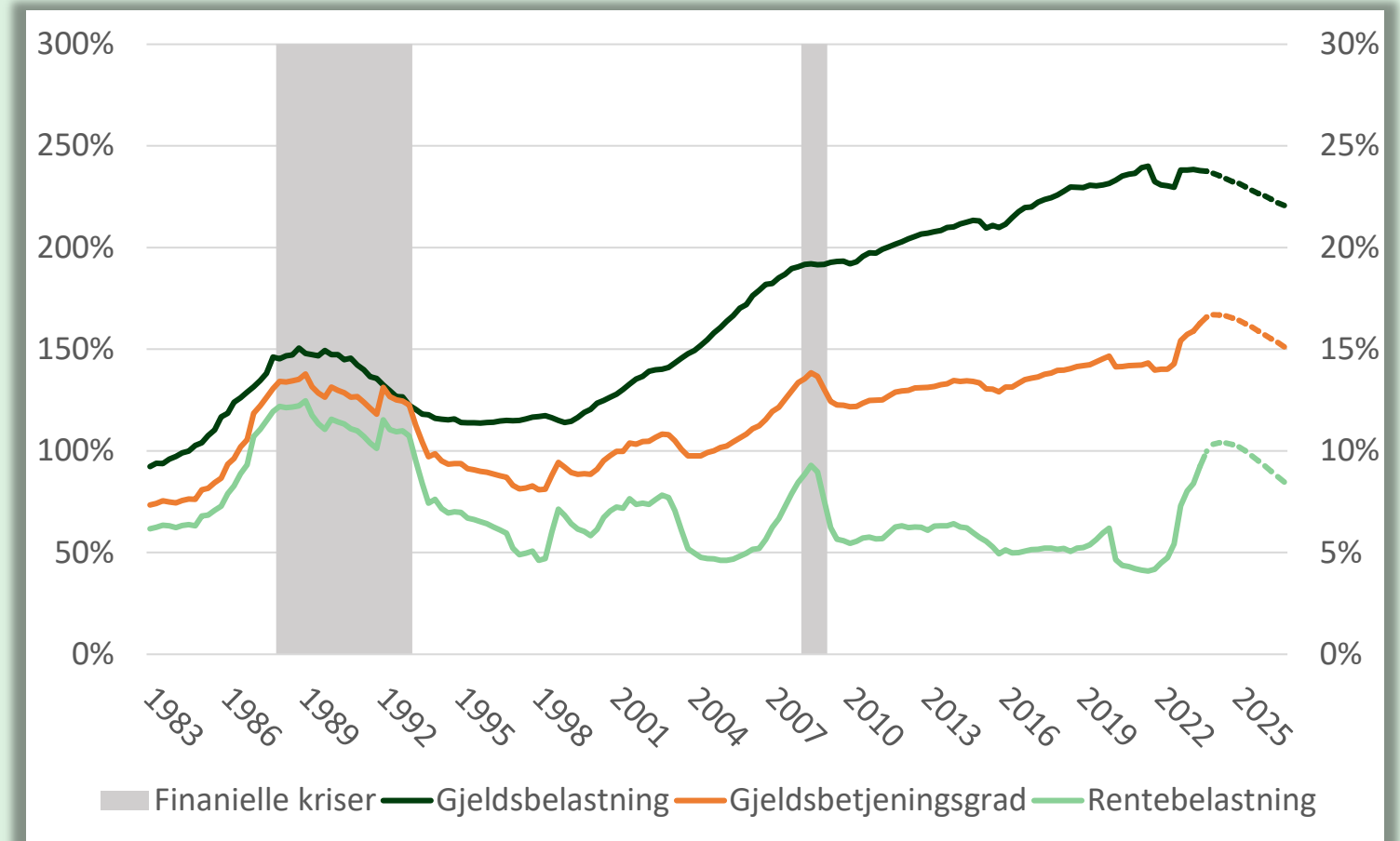
500.000 over 10 år

5 mill. over 30 år

Gjeldsbetjeningsgraden er historisk høy

- Siden bankkrisen på 90-tallet har nordmenn lastet opp med lån
- Gjeldsbelastningen og gjeldsbetjeningsgraden har jevnt over økt siden da
- Gjeldsbelastningen har gått fra omtrent 2 like før finanskrisen til nær 2,5 ganger i dag
- I andre sammenliknbare land har gjeldsbelastningen falt med rundt 0,5
- Likevel har lave renter sørget for at rentebelastningen har holdt seg lav frem til nå
- Rentebelastningen begynner å nærme seg samme nivå som før bankkrisen og er forbi nivået før finanskrisen
- Forskjellen nå er at gjeldsbetjeningsgraden er historisk høy og allerede langt høyere enn under bankkrisen og finanskrisen

Gjeldsbelastning er total gjeld/disponibel inntekt.

Disponibel inntekt er inntekt etter skatt minus renteutgifter

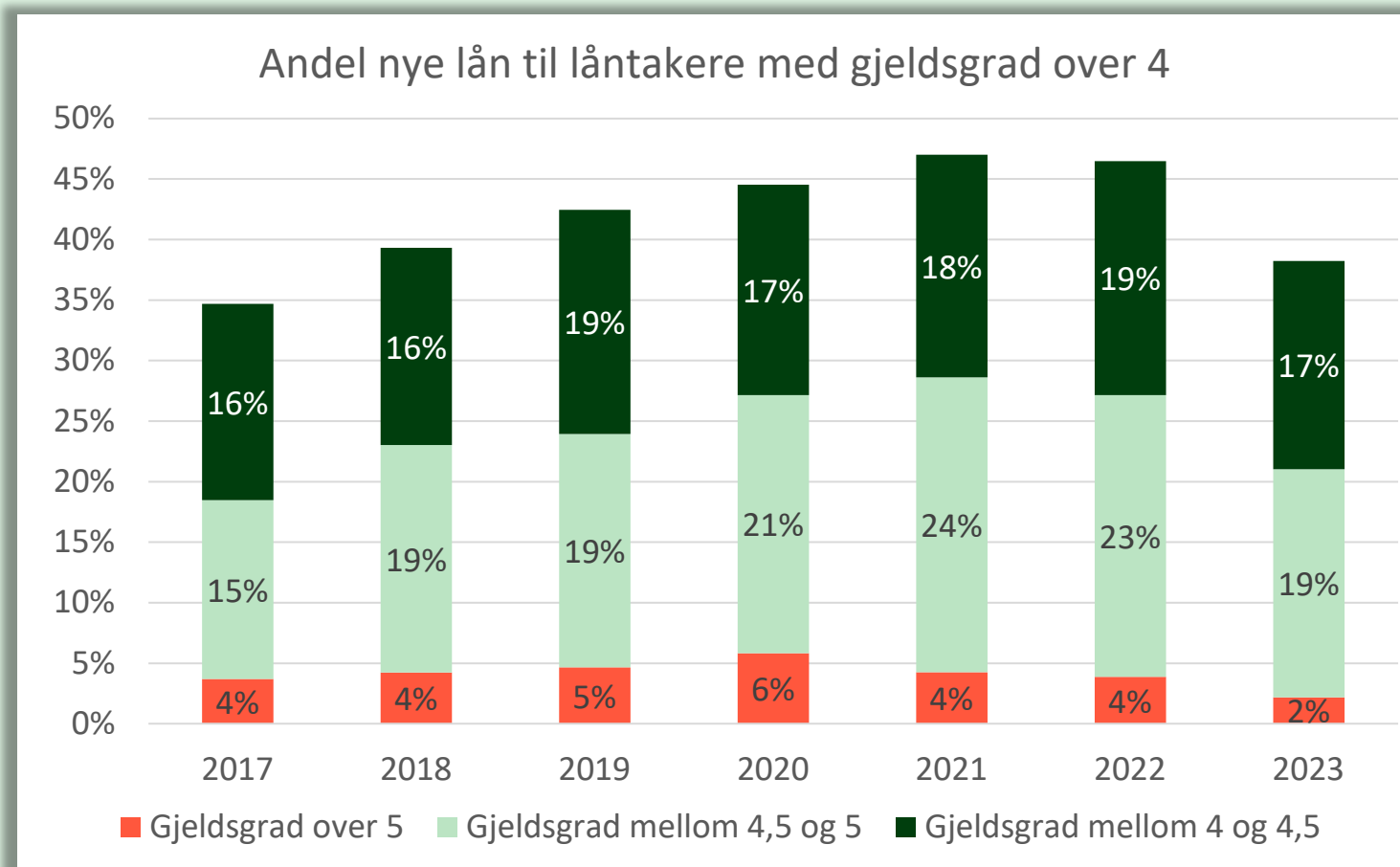
Gjeldsbetjeningsgraden er andelen av inntekt etter skatt for å betjene renter og avdrag

Rentebelastning er andelen av inntekten etter skatt som går til å betjene renter på lån

Boliglånet spiser nå halve lønnen for «makserne»

- Grafen til høyere viser endringen i gjeldsgraden for de med 4 ganger så mye lån som inntekt
- De siste årene har nesten halvparten av nye lån gått til låntakere med en gjeldsgrad over 4
- Det er først i 2022 at trenden har snudd
- I 2023 var andelen på 38% og en kan se en nedgang for de med gjeldsgrad over 4
- Er man en av de 2 prosentene i 2023, så betyr dette at omtrent halvparten av lønnen går til å betjene boliglånet
- I tillegg er det å be om avdragsfrihet mindre virkningsfullt enn tidligere nå som rentene utgjør en langt større andel av terminbeløpet

Gjeldsgrad er totalt gjeld i forhold til brutto inntekt

Tøffere tider for enkelte grupper

Enkelte bransjer har det tyngre enn andre

Bilbransjen mot salgssvikt på 30 milliarder: – Det er kjempedramatisk

Rabatter i 100.000-kronersklassen og fastrente på én prosent. Bilkjøperne uteblir, og nå gjør forhandlere alt de kan for å kvitte seg med store overskuddslagre.

ABONNENT 9 MIN | PUBLISERT: 24.08.23 — 04.07 | OPPDATERT: 2 MÅNEDER SIDEN

Bekmørkt hos byggevarekjedene

Byggevarehandelen ligger an til et omsetningsfall på nesten 7 milliarder kroner i år, ifølge ny rapport. – Det har blitt som vi trodde og enda verre, sier kjedetopp.

Publisert 29. sep. 2023 kl. 07.42

Lesetid: 5 minutter

Finansavisen

Bekmørke nyboligtall – Gigant nedbemanning

Krisen i nyboligmarkedet fortsetter, og nedbemanningen er i gang. – Dette er all time low, sier adm. direktør i Boligprodusentene, Lars Jacob Hiim.

Publisert 17. okt. 2023 kl. 10.39

Lesetid: 4 minutter

Varsler tøffere tider for hotellene: – Klar oppbremsing

Hotellene fikk tidens opptur etter pandemien med 30–40 prosent høyere rompriser. Men nå begynner det å butte imot.

2 MIN | PUBLISERT: 29.10.23 — 08.09 | OPPDATERT: EN DAG SIDEN

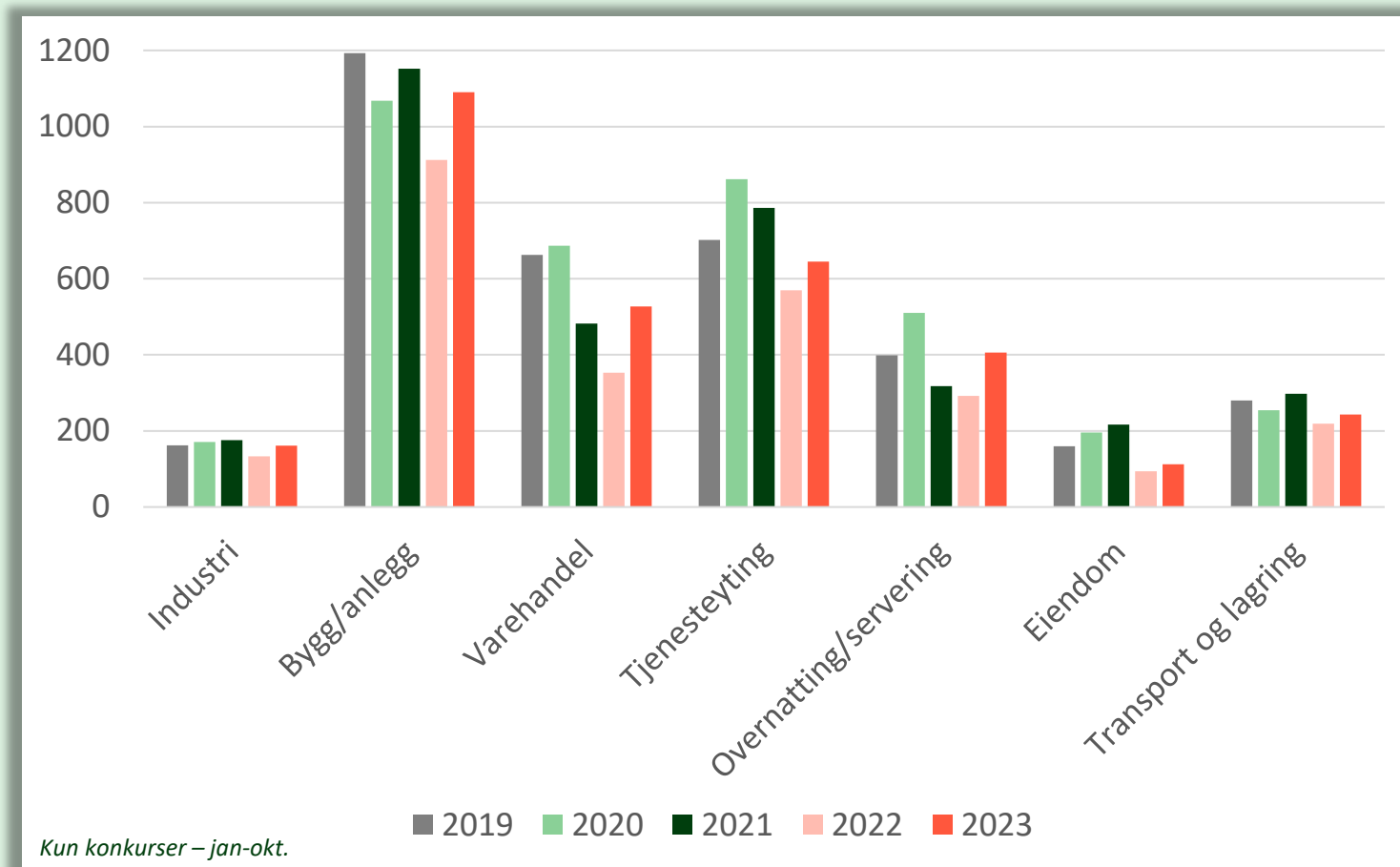
DN

Finansavisen

Antall konkurser øker, men det er kun antallet innen overnatting/servering som er høyere enn før pandemien

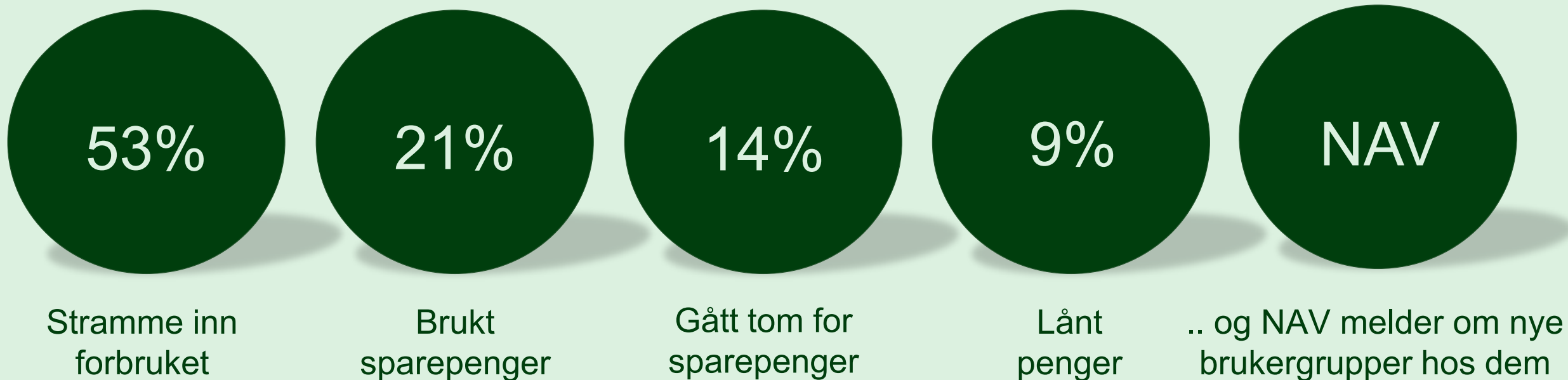
- Under pandemien var det langt færre konkurser enn i årene før
- Antall konkurser hittil i år er 21% opp fra i fjor, men er likevel lavere enn før pandemien
- Inkludert tvangsavviklinger er antallet 0,5% lavere så langt i år sammenliknet med 2019
- Som grafen viser, er det per oktober 2023 fortsatt flest konkurser innen bygg og anlegg
- Denne bransjen er stor og utgjør ca. 1/10 av alle foretak i Norge
- Likevel er det kun overnatting og serveringsbransjen hvor det er flere konkurser så langt i år sammenliknet med før pandemien (2019)
- Innen industrien er antall konkurser marginalt lavere i 2023 sammenliknet med 2019

458 000 husholdninger har betydelige økonomiske utfordringer

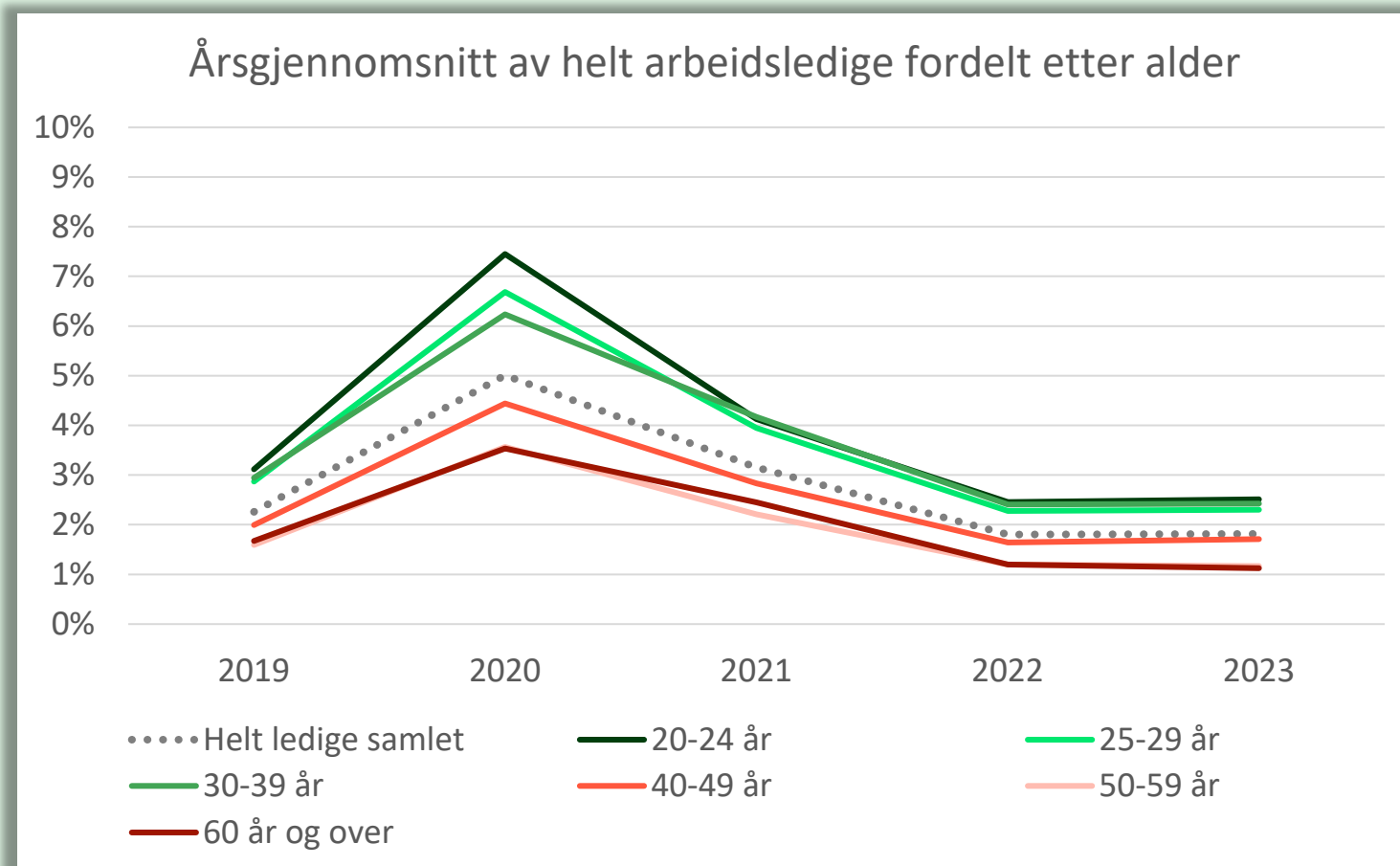
Dette er 2,5 ganger så mange som i juni 2021, som var før prisene begynte å stige. For å få endene til å møtes har flere husholdninger måttet:

Arbeidsledigheten er lav, men forventes å øke

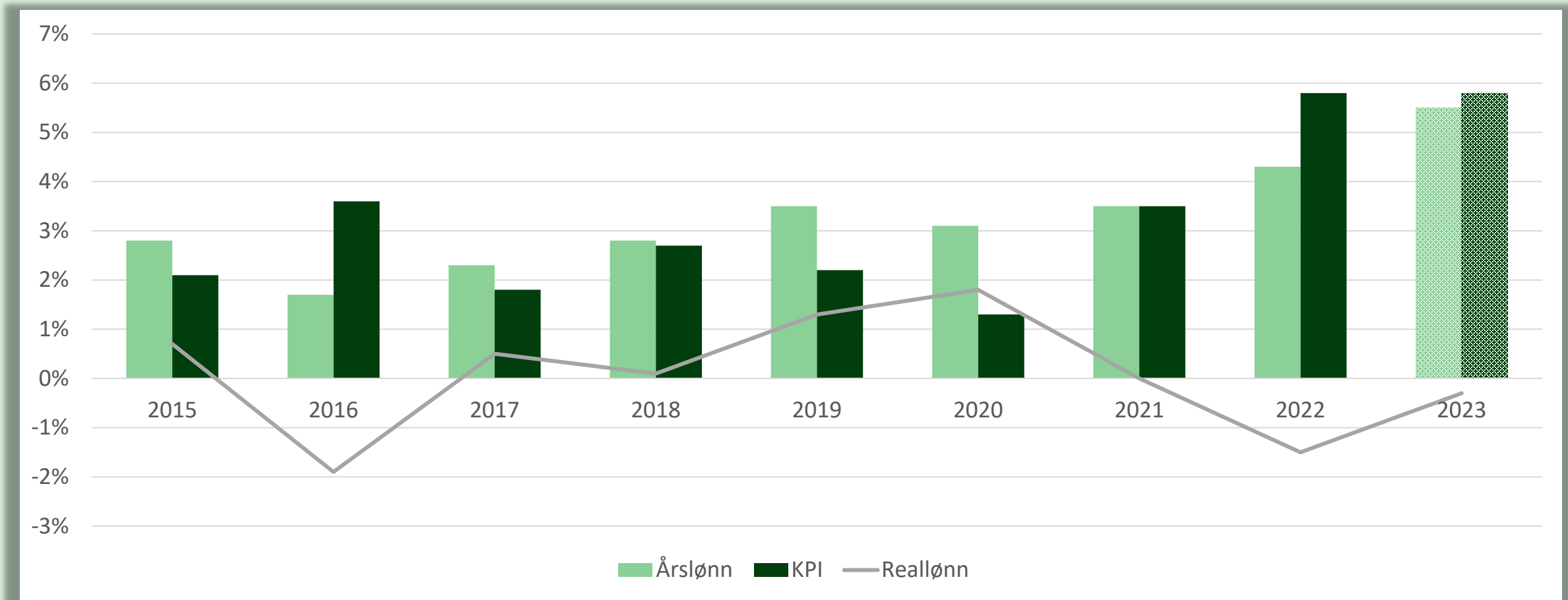
- I oktober endte arbeidsledigheten på 1,8%
- En må tilbake til 2008 (1,7% i årsgjennomsnitt) for å finne en lavere arbeidsledighet
- I grafen til høyre ser en likevel at det er forskjell på andelen ledige i oktober
- De under 40 år har en høyere, men fortsatt lav, arbeidsledighet
  - 20-24 år: 2,5%
  - 25-29 år: 2,3%
  - 30-39 år: 2,4%
  - 40-49 år: 1,7%
  - 50-59 år: 1,2%
  - 60 år og over: 1,1%
- Det å ha en inntekt er viktig for å kunne betjene de månedlige utgiftene
- Utviklingen i arbeidsledigheten vil være avgjørende for folks evne til å håndtere privatøkonomien gjennom neste år

Reallønnsveksten har vært tilnærmet null siden 2015

Selv om arbeidsledigheten er lav har ikke kjøpekraften økt for husholdningene

1/4 klarer ikke en uforutsett utgift på 10 000 kroner

Har ikke penger til uforutsette utgifter

7.9.2023 08:07:44 CEST | Kreditor

Rente- og kostnadsøkningene begynner å ramme nordmenns privatøkonomi for alvor. I en fersk Norstat-undersøkelse gjennomført for Kreditor svarer så mye som én fjerdedel at de ikke vil klare en uforutsett utgift på 10.000 kroner. I undersøkelsen svarer også mange at privatøkonomiske bekymringer går utover arbeidshverdagen.

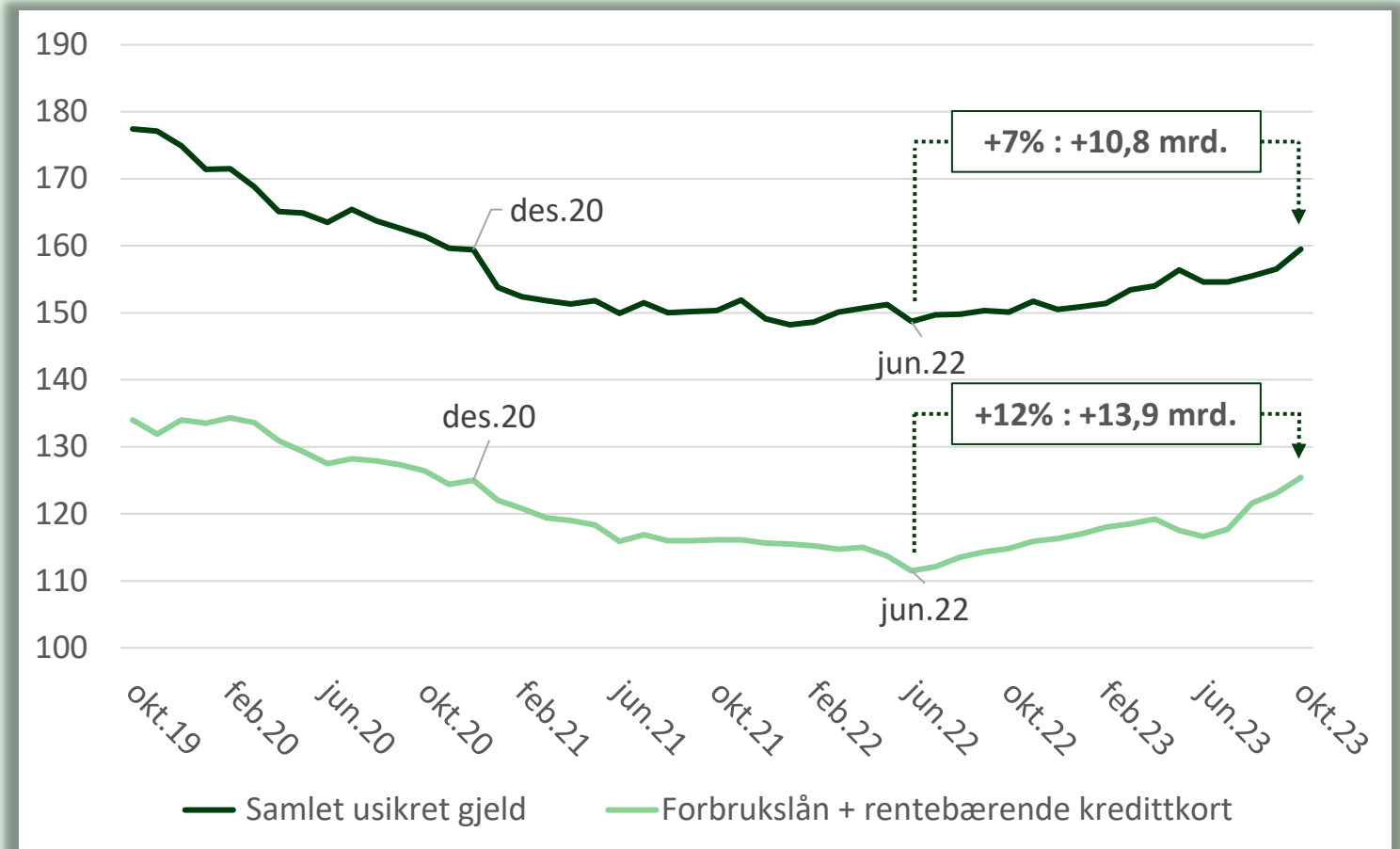

- Spareraten ekskl. aksjeutbytte endte i andre kvartal på -1,7%
- I andre kvartal har husholdningene i gjennomsnitt brukt mer penger enn hva den disponible inntekten tilsvarte
- Det kan derfor se ut til at flere har måttet tære på oppsparte midler eller hentet penger fra andre steder
- Finansiell stabilitet 2/2023 rapporterte at husholdninger med høy gjeldsgrad har brukt mest av oppsparte midler
- Nylig gjennomførte Norstat en undersøkelse for Kreditor som viste at 1/4 ikke hadde klart en uforutsett regning på 10 000 kr
- Igjen er det de yngste som har det tøffest og følgende andel svarte at de ikke hadde klart en uforutsett utgift på 10 000 kr:
  - 15-29 år: 35%
  - 30-39 år: 36%
  - 40-49 år: 27%
  - 50-59 år: 18%
  - 60+ år: 9%
- Dette er bekymringsfulle tall med tanke på eksempelet som viste en 15 000 kr utgiftsøkning i mnd. for bil, bolig og mat

Den usikrede gjelden har økt siden sommeren 2022

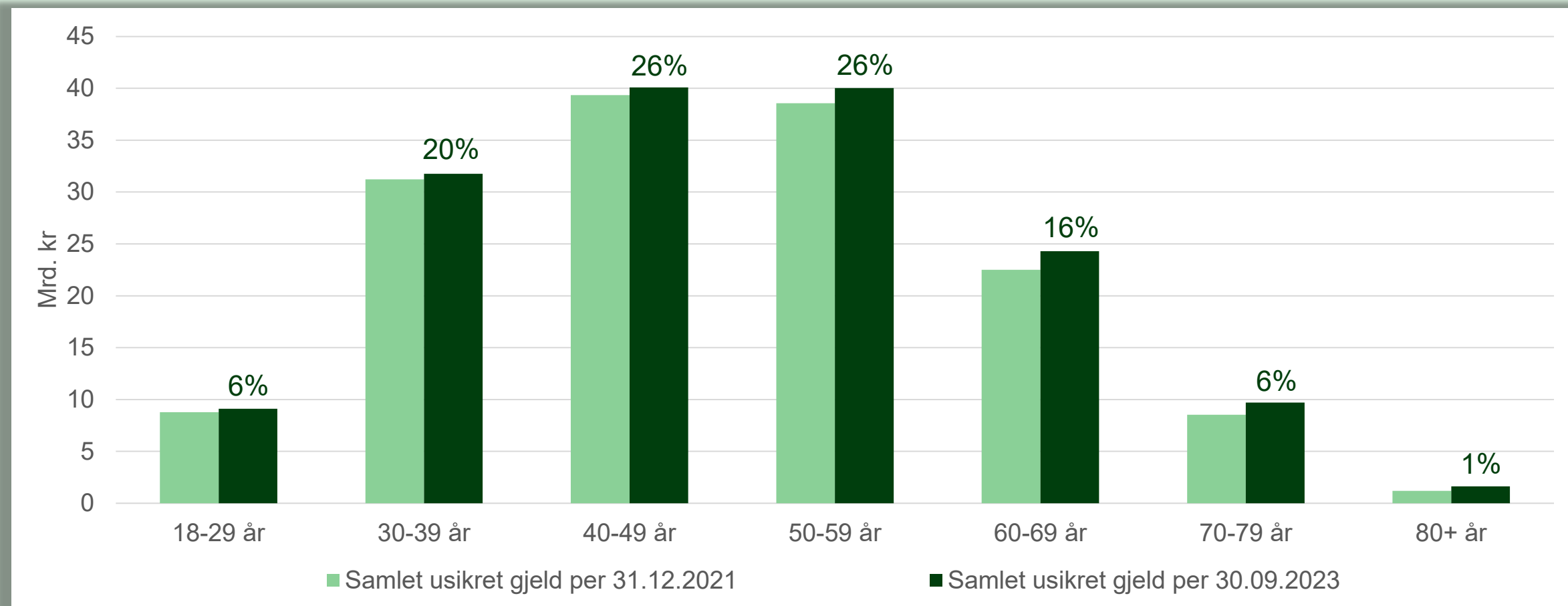
- En annen måte å håndtere dyrtiden er å ta opp (mer) gjeld
- Den usikret gjelden fortsetter å øke i oktober til 159,5 mrd. kr, som er det høyeste målt siden desember 2020
- Siden juni i fjor har den samlede usikret gjelden økt med 7% som utgjør 10,8 mrd. kr.
- Forbrukslån og rentebærende kredittkort har økt med 12% (13,9 mrd. kr.) i samme periode
- Dessuten er den ikke-rentebærende kredittkortgjeld høyere enn noen gang tidligere målt siden Gjeldsregisteret ble lansert
- Hvis disse ikke betales til forfall medfølger høye rentekostnader og økt byrde for de som allerede sliter
- Utviklingen i den ikke-rentebærende kredittkortgjelden vil bli interessant å følge i tiden fremover mtp. mulige betalingsutfordringer

Samlet usikret gjeld har økt for alle aldersgrupper

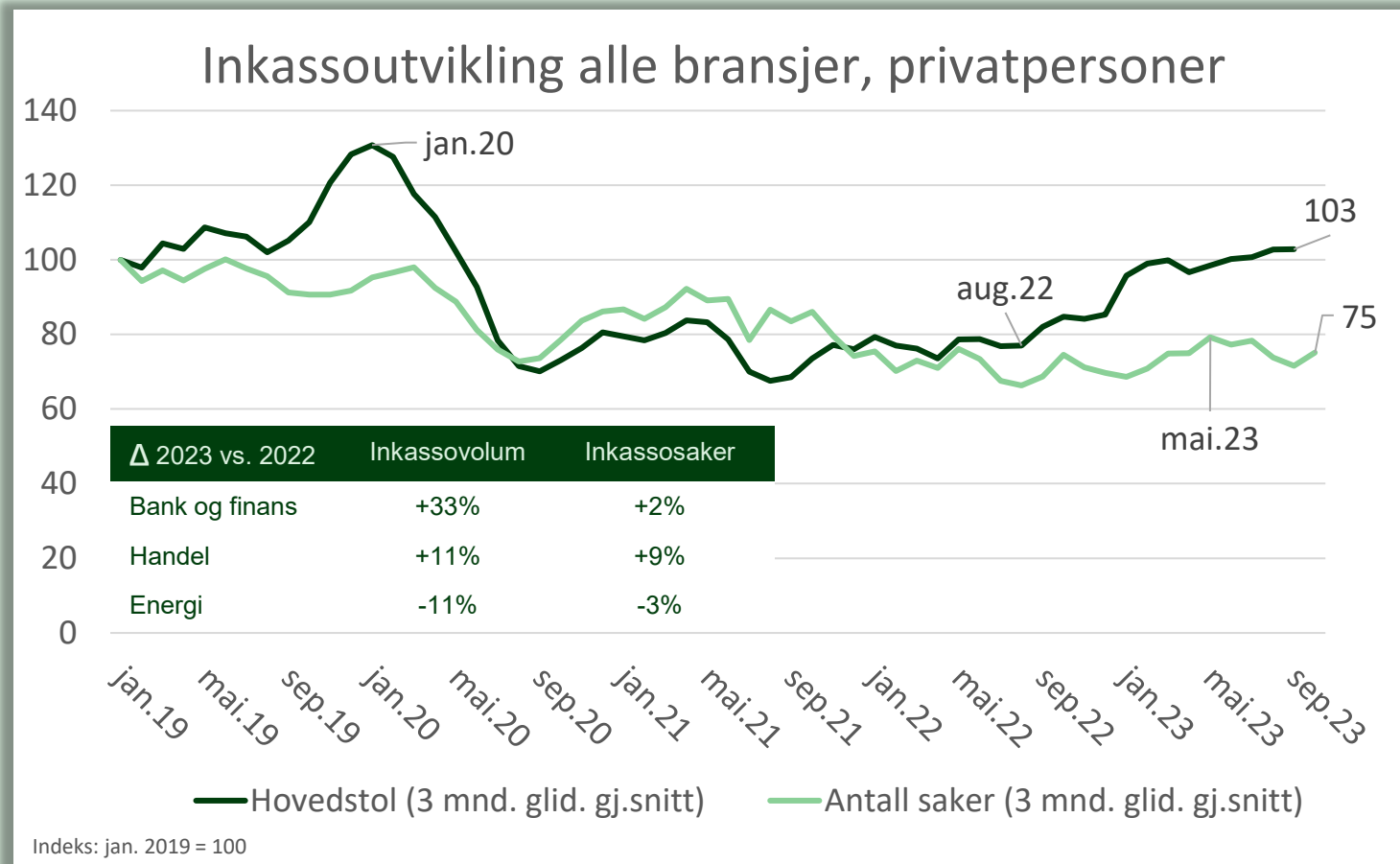
Over 50% tilhører låntakere i alderen 40-59 år

Ingen «inkassoboomb» for privatkundene

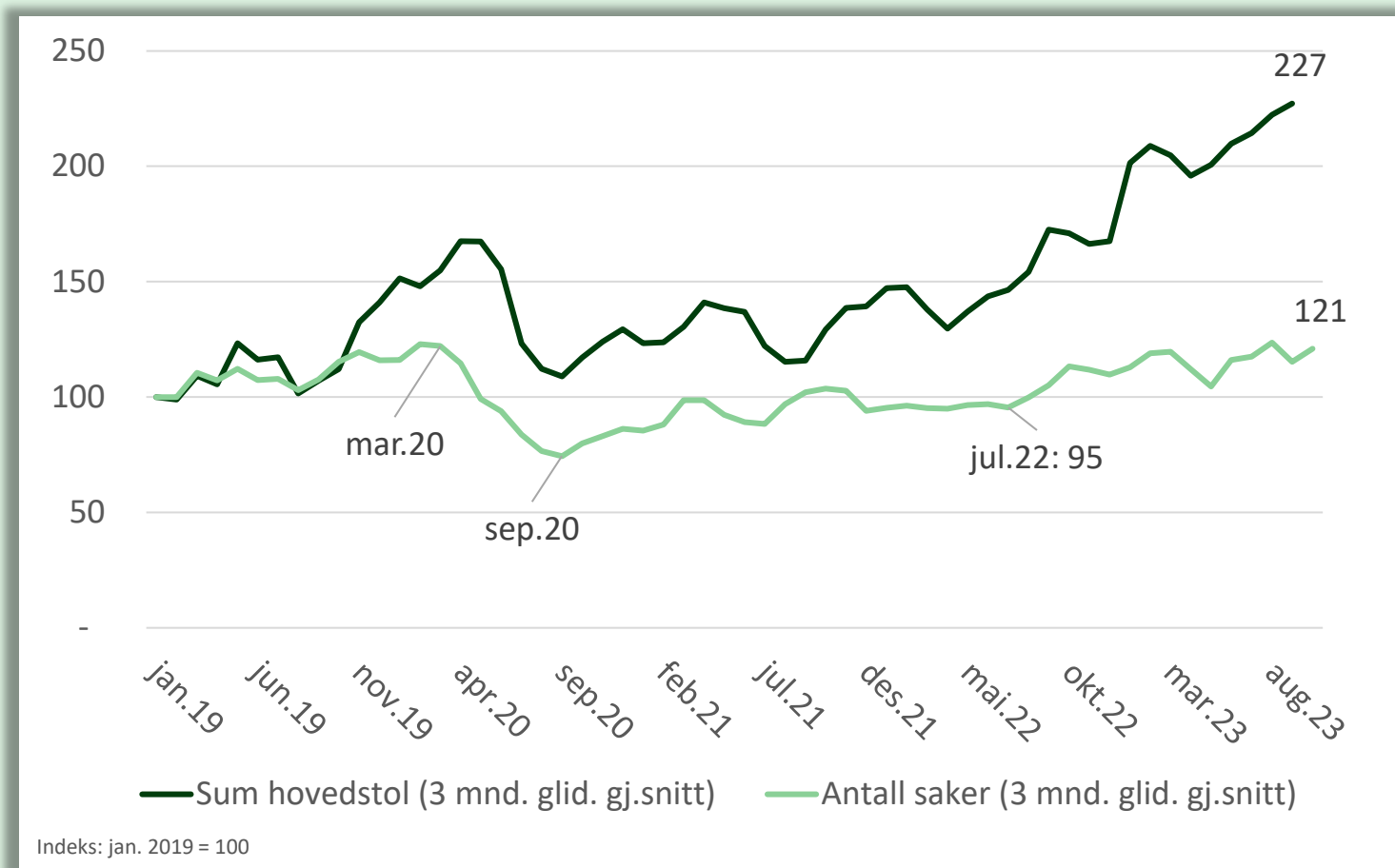

- Hittil i år har det kommet inn 30% høyere volum enn i fjor, mens antallet har økt med 4%
- Antall saker til inkasso er ned 25% og hovedstol er kun opp 3% sammenliknet med normalåret 2019
- Vi ser ingen «inkassoboomb» hverken det siste året eller sammenliknet med normalåret 2019
- Så langt i år ser vi en nedgangen på 3% for unike personer registrert med en eller flere inkassosaker hos oss
- Det kan tyde på at de som allerede har en inkassosak gående, ofte får flere
- I jan. 2020 så vi et tydelig fall i hovedstol som er drevet av nedgangen i antall kredittkort, men også forbrukslån og boliglån
- Det siste året har vi sett en betydelig økning i antall misligholdte boliglån
- Dette kommer tydelig frem i grafen som viser en økning i sum hovedstol siste året

Vesentlig økning i hovedstol for boliglån til inkasso

- Hittil i år har det kommet inn 41% høyere volum enn i fjor, mens antallet har økt med 17%
- Antall saker til inkasso er opp 21% og hovedstol mer enn doblet sammenliknet med normalåret 2019
- Vi ser en tydelig nedgang i antall boliglån og hovedstol fra pandemien kom og frem til sep. 2020
- Etter september 2020 har antall boliglån til inkasso fortsatt å øke
- Det siste året ser vi generelt at det er flere større boliglån som går til inkasso

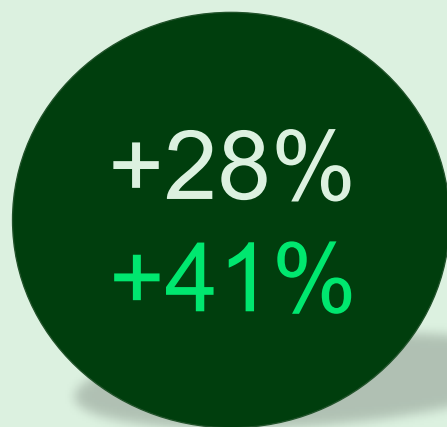

Hvilken utvikling ser vi i byene kontra på bygda?

Hovedstol er betydelig høyere i byene enn på bygda så langt i år sammenliknet med i fjor for alle bransjer. Dette kommer av økningen i boliglån til inkasso.

Boligprisene er høyere i byene enn på bygda og dette gjenspeiles i størrelsen på hovedstol. De grønne tallene viser endringen i hovedstol for boliglån spesifikt.

I byene

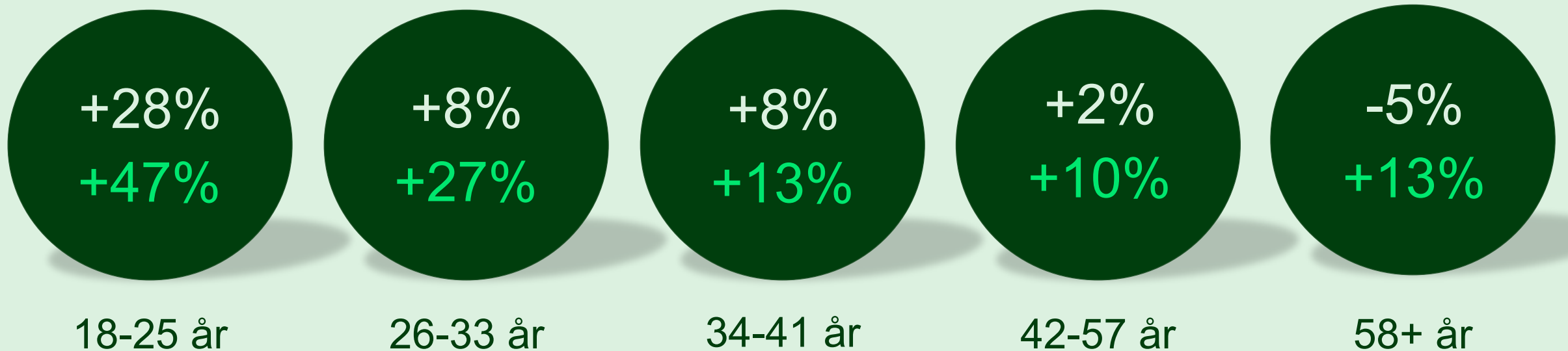

På bygda

Vesentlig inkassoøkning for den yngste aldersgruppen

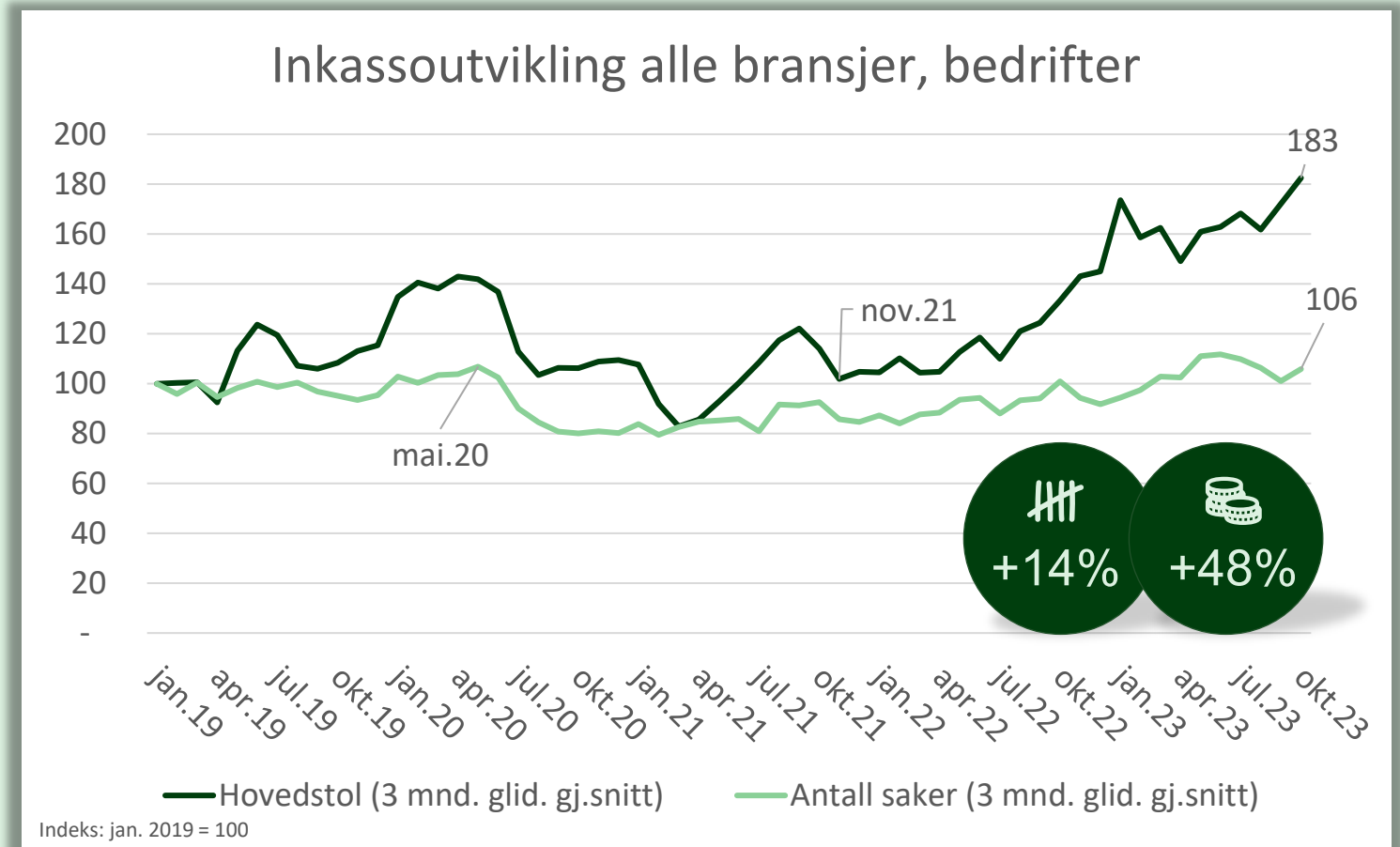
De grønne tallene viser endringen i antall saker til inkasso for boliglån. Også her dominerer de yngste med 47% økning for de under 25 år. I motsetning til andre bransjer innen inkasso, er økningen merkbar også for de eldste, med 13% flere saker for gruppen over 58 år.

Hvordan takler bedriftene de utfordrende tidene?

- Hittil i år mot i fjor har inkassovolumet økt med 48%, mens antallet har økt med 14%
- Så langt i år er det flere større krav som går til inkasso for bedriftene
- Vi ser en økning på 8% i antall unike bedrifter registrert med en eller flere inkassosaker hos oss så langt i år
- Antall saker har holdt seg rimelig stabilt fra 2019 til så langt i år, sett bort i fra et lite fall i starten av pandemien
- Der i mot har hovedstol nesten doblet seg de to siste årene
- Flere har blitt rammet av økende renter, svekket kronekurs, økt inflasjon og/eller rekordhøye strømpriser
- Utviklingen i misligholdet for bedriftskundene er spesielt interessant å følge med på mtp. den fremtidige arbeidsledigheten

Flest bygg- og anleggsselskaper går til inkasso

Dette er bransjene med flest unike organisasjonsnumre til inkasso i 2023 som er rangert etter høyest antall. For de nevnte selskapene er det størst økning i antall selskaper til inkasso i 2023 sammenliknet 2022 for overnatting og servering.

Bygg/anlegg

+16%

Varehandel

+14%

Eiendom

+16%

Overnatting/
servering

+21%

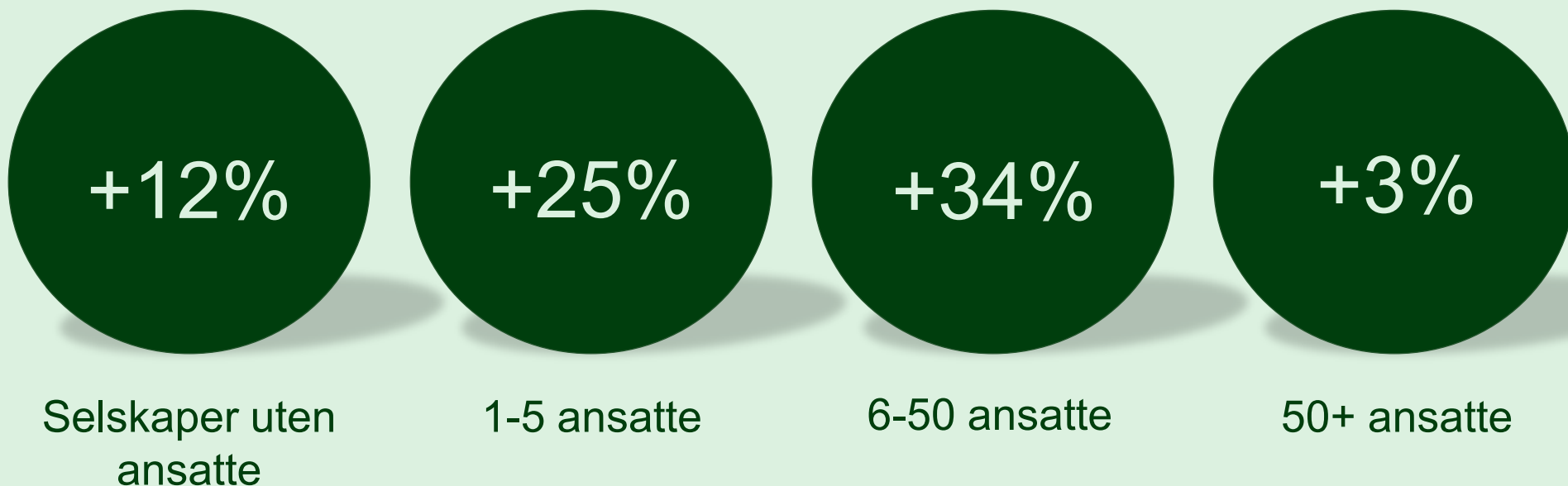
Jordbruk

+1%

Tydelig økning i antall saker for små- og mellomstore bedrifter

Våre tall viser at det er de små- og mellomstore bedriftene som rammes hardest om dagen. Dette er spesielt interessant å følge med på, da utviklingen i arbeidsledigheten er avgjørende for folks evne til å håndtere privatøkonomien

Det skal bli verre fremover

- Det er høy inflasjon og økende renter som trekker i retning av økt inkasso
- Boliglånsrenten fortsetter oppover som følge av økt styringsrente
- Likevel ser det ut til at mange fortsatt har oppsparte midler etter pandemien
- Arbeidsledigheten er fortsatt lav, som er avgjørende for folks evne til å dekke utgiftene
- Vi ser ingen «inkassoboom» og antall konkurser er kun tilbake til normalen sammenliknet med før pandemien (2019)
- Likevel ser vi at det er tøffere for enkelte grupper for både privatpersoner og for bedrifter
- For privatpersonene ser vi at de som har det tøffest fra før, nå får det enda tøffere
- Det er de yngste som sliter mest og de mer etablerte ser ut til å ha det fortsatt veldig greit
- I tiden fremover vil det spesielt være interessant å følge med på utviklingen for bedriftene og spesielt for de små- og mellomstore bedriftene som vi ser har høyest mislighold så langt i år
- Vi mener også at forskjellene vil bli større i tiden fremover og det vil være de yngste blant oss som vil ha størst utfordringer med å betale utgiftene i tiden fremover
- Forventninger om en høyere arbeidsledighet vil kunne dra i retning av økt inkassovolum

